

Z A P I S N I K
sa 111. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu
održane 10. februara 2016. godine

Sjednica je počela u 11 sati i 5 minuta.

Predsjedavao je Rifat Rastoder, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Marta Šćepanović, Husnija Šabović, Šefkija Murić, Milorad Vuletić, Veljko Zarubica, Draginja Vuksanović, Danijela Danka Marković, Snežana Jonica i Azra Jasavić.

Sjednici su prisustvovali pozvani odgovorni predstavnici: Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac; Milivoje Katnić, Glavni specijalni tužilac; Zoran Pažin, ministar pravde i Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe.

Rad sjednice pratili su i predstavnici NVO sektora: Dina Bajramspahić, Institut alternativa, Zoran Vujičić, Građanska alijansa i Vlado Dedović, CEMI.

Rad sjednice pratili su i predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći:

DNEVNI RED:

**Kontrolno saslušanje ministra pravde, gospodina Zorana Pažina, na temu:
„Primjena i efekti Zakona o izvršenju i obezbjeđenju i Zakona o javnim
izvršiteljima“.**

Sa ove sjednice, shodno čl. 75 i čl. 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, podnio je Skupštini sljedeći:

I Z V J E Š T A J

**KONTROLNOG SASLUŠANJA VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽIOCA, IVICE
STANKOVIĆA, GLAVNOG SPECIJALNOG TUŽIOCA, MILIVOJA KATNIĆA I
MINISTRA PRAVDE, ZORANA PAŽINA, NA TEMU: „DOSADAŠNJA PRIMJENA U
PRAKSI I EFEKTI NOVIH INSTITUTA IZ ZKP-A (SPORAZUM O PRIZNANJU
KRIVICE, SVJEDOK SARADNIK I DR.) NJIHOVI DOMETI I OGRANIČENJA, KAO
I PRIMJENA ZAKONA O SPECIJALNOM TUŽILAŠTVU - EFEKTI I PROBLEMI, S
POSEBNIM OSVRTOM NA MODEL IZBORA ŠEFA SPECIJALNOG ISTRAŽNOG
TIMA“**

Na 111. sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, održanoj 10. februara 2016. godine, realizovano je kontrolno saslušanje, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Sjednici su prisustvovali odgovorni predstavnici: Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac; Milivoje Katnić, Glavni specijalni tužilac; Zoran Pažin, ministar pravde i Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe.

U uvodnoj riječi, Rifat Rastoder, predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, podsjetio je, da je Odbor na 110. sjednici, održanoj 21. januara 2015. godine, jednoglasno donio Odluku o održavanju kontrolnog saslušanja Vrhovnog državnog tužioca, Ivice Stankovića, Glavnog specijalnog tužioca, Milivoja

Katnića i ministra pravde, Zorana Pažina, na temu: „Dosadašnja primjena u praksi i efekti novih instituta iz ZKP-a (sporazum o priznanju krivice, svjedok saradnik i dr.) njihovi dometi i ograničenja, kao i primjena Zakona o Specijalnom tužilaštvu – efekti i problemi, s posebnim osvrtom na model izbora šefa specijalnog istražnog tima“.

Na Odboru je odlučeno da se rasprava podijeli u dva dijela, te da primjena i efekti novih instituta iz ZKP-a (sporazum o priznanju krivice, svjedok saradnik i dr.) bude predmet prvog dijela saslušanja, te da članovi Odbora i odgovorni predstavnici u drugom dijelu sjednice vode raspravu o primjeni Zakona o Specijalnom tužilaštvu – efektima i problemima, s posebnim osvrtom na model izbora šefa specijalnog istražnog tima.

Na Odboru je odlučeno da se rasprava podijeli u dva dijela, te da primjena i efekti novih instituta iz ZKP-a (sporazum o priznanju krivice, svjedok saradnik i dr.) bude predmet prvog dijela saslušanja, te da članovi Odbora i odgovorni predstavnici u drugom dijelu sjednice vode raspravu o primjeni Zakona o Specijalnom tužilaštvu – efektima i problemima, s posebnim osvrtom na model izbora šefa specijalnog istražnog tima.

Podnosilac inicijative, poslanica Snežana Jonica, u svom obrazloženju, je istakla da su razlozi organizovanja saslušanja sadržani u činjenici da je primjena ZKP-a, naročito u dijelu sporazuma o priznanju krivice i svjedoka saradnika, izazvala veliko interesovanje i različita sporenja u javnosti te je ocijenjeno neophodnim da se u zakonodavnom domu, od najrelevantnijih subjekata, precizno saznaju najnovije informacije o do sada zaključenim sporazumima, odnosno sporazumima koje tek treba zaključiti. U tom dijelu, poslanica Jonica je zatražila pojašnjenje o kojim krivičnim djelima je riječ, kolika je minimalna, odnosno maksimalna kazna propisana za ta djela kao i kolika je kazna predviđena u konačnom sporazumu o priznanju krivice. Pored toga, zatražila je informaciju na koji način su utvrđeni finansijski iznosi koji su definisani u sporazumu o priznanju krivice sa Milošem Marovićem, kao i da li se u najavljenom sporazumu sa Lazarom Rađenovićem radi o novčanom iznosu za koji je oštetio državu ili o novčanoj kazni kojom se dopunjava zatvorska kazna koja se definiše sporazumom. Poslanica Jonica takođe smatra potrebnim da se razjasni i pitanje čime se tužilaštvo rukovalo kada je utvrđivalo navedene iznose, koliko predmeta se u ovom trenutku vodi protiv navedenih lica, kakve su alternative sporazumu o priznanju krivice, koliko je do sada postojalo sličnih slučajeva iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije i da li su isti doveli do pravosnažnih presuda. Poslanica Jonica je takođe postavila pitanje kakve mehanizme obezbjeđuje važeći ZKP u pogledu korišćenja dokaza i iskaza kako svjedoka saradnika tako i zaštićenog svjedoka i da li su u Tužilaštvu bili u prilici da iskoriste sve informacije koje su dobili od svjedoka saradnika kojima je do sada taj status utvrđen. Kada je u pitanju izbor šefa specijalnog istražnog tima, podsjetila je da je članom 26 Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu propisano da službenike policijskog odjeljenja postavlja organ uprave nadležan za poslove policije uz prethodnu saglasnost glavnog specijalnog tužioca, te da rukovodilac pomenutog istražnog tima još uvijek nije imenovan. S tim u vezi, podsjetila je da je SNP prilikom donošenja zakona imao drugačije predloge, odnosno rješenja kada je u pitanju organizacija rada i izbor policijskog odjeljenja. Tim povodom, iznijela je stav da su potrebne izmjene zakonskih rješenja upravo iz razloga što važeće odredbe nijesu dale očekivane rezultate u praksi.

U svom obraćanju, Vrhovni državni tužilac, Ivica Stanković, je istakao da porijeklo ovog instituta potiče iz anglosaksonskog pravnog sistema, a da svoju široku primjenu nalazi i u evropsko-kontinentalnom pravu. Takođe je naglasio da je pomenuti institut uveden sa ciljem da dovede do bržeg okončanja krivičnog postupka i smanjenja troškova, a da se pri tome ne ugroze interesi zakonitosti i pravičnosti.

Kao zanimljivu činjenicu naveo je primjer SAD-a gdje se preko 90% slučajeva završava sporazumom o priznanju krivice. Tim povodom. Istakao je da je najnovijim izmjenama Zakonika o krivičnom postupku propisano da se za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, osim krivičnih djela terorizma i ratnih zločina, osumnjičenom, okrivljenom i braniocu može dati predlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivice, odnosno osumnjičeni, okrivljeni i branilac mogu državnom tužiocu predložiti zaključenje takvog sporazuma. Naime, sporazumom o priznanju krivice, okrivljeni u potpunosti priznaje krivično djelo za koje se tereti, a okrivljeni i državni tužilac se saglašavaju o određenim elementima, kao što su: visina kazne i druge krivične sankcije koje će okrivljenom biti izrečene u skladu sa odredbama Krivičnog zakonika kao i o vraćanju imovinske koristi koja je stečena na protivpravan način.

U daljem izlaganju istakao je da se zaključeni sporazum između okrivljenog i tužioca dostavlja na odlučivanje sudu, koji sporazum može odbaciti, odbiti ili usvojiti. Pored toga, Ivica Stanković je naglasio da se mora povesti računa o interesima pravičnosti, o pravima oštećenog, kao i da li će se postići svrha izricanja krivične sankcije. Kada rješenje o usvajanju sporazuma o priznanju krivice postane pravosnažno, sud bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana, donosi presudu kojom se optuženi oglašava krivim u skladu sa usvojenim sporazumom. Vezano za visinu kazne, VDT je saopštio da se ista mora odrediti prije zaključenja sporazuma, što zavisi od više elemenata, kao što su: pobude iz kojih je djelo izvršeno, raniji život učinioca, lične prilike okrivljenog, okolnosti pod kojima je djelo izvršeno, odnos prema oštećenom, njegovo ponašanje nakon izvršenja djela te da li je okrivljeno lice izrazilo kajanje za izvršeno krivično djelo. Kada je u pitanju novčana kazna, ukazao je da se vodi računa o imovnom stanju učinioca, te da da se može izreći i kazna zatvora i novčana kazna.

U odnosu na institut svjedoka saradnika, saopštio je da je to institut u krivično procesnom zakonodavstvu sui generis koji se odnosi isključivo na krivična djela organizovanog kriminala i korupcije. Zakonikom o krivičnom postupku, prema riječima Stankovića, propisano je da državni tužilac može sudu dati predlog da se kao svjedok sasluša pripadnik kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe koji na to pristane (svjedok saradnik) protiv koga je podnijeta krivična prijava ili se vodi krivični postupak za djelo organizovanog kriminala, ako je izvjesno: da će njegov iskaz i dokazi koje pruži sudu znatno doprinijeti dokazivanju tog krivičnog djela i krivice učinilaca ili pomoći otkrivanju, dokazivanju i sprječavanju drugih krivičnih djela kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe i da je značaj njegovog iskaza za dokazivanje tih krivičnih djela i krivice ostalih učinilaca pretežniji od štetnih posljedica krivičnog djela koje mu se stavlja na teret. Sa druge strane, kako je istakao Vrhovni državni tužilac, primjenom ovog instituta može biti ugrožena pravna sigurnost, ali može doći i do nejednakosti krivično procesnih subjekata u istom događaju, otežanosti ostvarivanja finansijske, moralne i materijalne satisfakcije oštećenog, kao i upitnost kredibiliteta i vjerodostojnosti iskaza svjedoka saradnika.

U svom obraćanju, Glavni specijalni tužilac, Milivoje Katnić je saopštio da je Specijalno državno tužilaštvo uvjerenja da je otkrilo jednu kriminalnu grupu iz oblasti visoke korupcije, koja broji oko trideset članova i koja je djelovala u dužem vremenskom periodu. Pored toga, istakao je da Crna Gora još uvijek nema nijednu pravosnažnu sudsku presudu iz organizovanog kriminala i visoke korupcije do sada, te da u tom pogledu još uvijek nema konkretnih rezultata. Zahvaljujući najnovijim zakonskim izmjenama u oblasti pravosuđa, glavni specijalni tužilac je uvjerenja da ti rezultati ubuduće neće izostajati, s tim da je neophodna značajnija primjena sporazuma o priznanju krivice. Imajući u vidu činjenicu da glavni specijalni tužilac za svoj rad, kao i za rezultate odgovara Vrhovnom državnom tužiocu, istakao je da će

koristiti sve mehanizme koji su u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim propisima, posebno naglašavajući član 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava.

U daljem izlaganju saopštio je da Specijalno državno tužilaštvo vodi krivični postupak u dva predmeta iz oblasti organizovanog kriminala, i to za djelo „stvaranje kriminalne organizacije“, iz člana 401a ZKP-a, a koja je formirana radi krivičnog djela „neovlašćeni promet opojnih droga“. Takođe je istakao da se vrši ozbiljna saradnja u ovoj oblasti između Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, gdje se vode paralelne istrage, tako da je u jednom od tih predmeta od strane ovog tužilaštva pokrenut postupak protiv osam lica, gdje su korišteni razni instituti. U ovom predmetu, Specijalno državno tužilaštvo je sa četiri lica potpisalo sporazum o priznanju krivice dodajući da su nadležni organi potvrdili sva četiri sporazuma. Tim povodom, naglasio je da je korištenje sporazuma o priznanju krivice značajno za tužilaštvo iz razloga što je cilj tog organa upravo da dokaže krivicu počinioca krivičnog djela, pogotovo ako se krivica dokaže u optimalnom vremenskom periodu.

Glavni specijalni tužilac je posebno naglasio da nijesu tačne glasine koje govore o tome da je moguće da lice koje je imovinsku korist steklo protivpravnim djelovanjem zadrži dio novca, jer se u slučaju sklapanja sporazuma o priznanju krivice cjelokupan iznos sredstava vraća, odnosno nadoknađuje se šteta oštećenom. Iznoseći svoj lični stav, Katnić je saopštio da je u prethodnom periodu, poznato i to da postoje krivična djela u domenu djelovanja organizovane kriminalne grupe, te da se radi o predmetima: „Zavala“ i „Košljun“, koji nijesu pravosnažno okončani. Za šest mjeseci postojanja Specijalnog državnog tužilaštva, prema riječima Katnića, vode se predmeti za „TQ Plaza“, „Jaz“, „Prijevor“, „Četiri trake“, „Otpadne vode“, „Kopirajt“, kao i još šest predmeta o kojima nije iznosio detalje, a koji su nanijeli višemilionsku štetu opštini Budva, te da je Specijalno tužilaštvo na putu da sve to dokaže. Kada je u pitanju institut svjedoka saradnika, Glavni specijalni tužilac je istakao da sud ne može neko lice proglasiti krivim samo na osnovu iskaza dobijenog svjedočenjem svjedoka saradnika, dodajući da prema tom iskazu, odnosno svjedočenju treba imati poseban obzir. Na kraju je saopštio da će predložiti Ministarstvu pravde da se institut svjedoka saradnika proširi i na krivična djela visoke korupcije, što bi bilo od značaja za Državno tužilaštvo.

Ministar pravde Zoran Pažin, u svom obraćanju, naveo je da su se navedeni instituti našli u krivično-pravnom sistemu Crne Gore kao rezultat konvergencije, odnosno miješanja pravnih sistema u savremenoj Evropi. Kako je istakao ministar, radi se o kvalitetnim pravnim institutima koji odgovaraju društvenom trenutku u kojem se nalazi Crna Gora. Sporazum o priznanju krivice, naveo je ministar, s načela procesne ekonomije pruža mogućnost da se krivični postupak završi u što kraćem vremenskom roku sa jedne strane, a sa druge sa što manje troškova, što može značiti da se energija tužilaštva može usmjeriti na druge slučajeve. Činjenica da se na osnovu sporazuma o priznanju krivice kojeg prihvati sud, donosi presuda koja je pravosnažna, ima za posljedicu da se otvori mogućnost proširene konfiskacije uz obrnuti teret dokazivanja, što predstavlja progres unutar krivično pravnog sistema Crne Gore. Kako je istakao ministar Pažin, kroz sporazum o priznanju krivice, šalju se dvije poruke, i to da se neće dozvoliti vid uslovno rečeno privrednog poslovanja, kao i da se nelegalno stečena imovina vraća u legalne novčane tokove. Kada je u pitanju institut svjedoka saradnika, naveo je da se radi o kontroverznom pravnom institutu, koji otvara pitanja dokaznog kredibiliteta u primjeni ovoga instituta, kao i da otvara pitanje jednake primjene zakona prema svim učiniocima krivičnih djela, ali sa druge strane, donosi i mnogo koristi. Pored činjenice da se na osnovu svjedočenja svjedoka saradnika ne može zasnivati sudska odluka, ministar Pažin je mišljenja da

treba imati u vidu da to svjedočenje, pored dokaznog kredibiliteta koji je limitiran, ima i spoznajnu dimenziju. Naime, kroz iskaz svjedoka saradnika, tužilac dolazi do saznanja koji mu pomažu da usmjeri krivični postupak u određenom pravcu i da dođe do drugih dokaza na kojima se može zasnovati sudska odluka.

Učestvujući u raspravi, poslanik Milorad Vuletić je istakao da sporazum o priznanju krivice predstavlja značajan institut koji će doprinijeti boljem funkcionisanju tužilačke organizacije, i pravosuđa uopšte. S tim u vezi, postavio je pitanje sa koliko lica je tužilaštvo zaključilo sporazum o priznanju krivice, za koja krivična djela, šta je predviđeno istim, te koliko s u obavezi okrivljeni da plate na ime novčane kazne a koliko na ime protivpravne imovinske koristi, kao i zbog čega su krivične sankcije za okrivljene niske. Takođe, poslanika je interesovalo zbog čega je tužilaštvo zaključilo sporazume sa određenim licima prije nego što je istraga formalno završena, kao i da li su sve zaključene sporazume prosljedili sudu na dalju nadležnost, odnosno odlučivanje.

Poslanik Husnija Šabović, u svojoj riječi, iznio je mišljenje, navodeći da su navedeni instituti odraz harmonizacije sa standardima Evrope, i potrebe pravnog sistema Crne Gore. Istakao je da uslovi u kojima tužilaštvo radi nijesu optimalni, te da bi bilo neophodno poraditi na njihovom poboljšanju, kako bi ta institucija mogla da obavlja nadležnosti koje su joj Ustavom povjerene. Takođe, poslanik je naglasio važnost nezavisnosti tužilačke organizacije, kao bitan preduslov za njeno funkcionisanje.

Poslanica Draginja Vuksanović, u svom obraćanju, navela je primjer dva predmeta koja su proizvela višemilionsku štetu opštini Budva. S tim u vezi, predstavnicima tužilaštva je postavila pitanje da li se može desiti da se od strane suda prihvati sporazum o priznanju krivice, gdje će se lice obavezati da plati novčanu kaznu u određenom iznosu, a da u drugom slučaju lice vrati sva novčana sredstva za koja se tereti da su pronevjerena, a da se nakon sprovedene finansijske istrage utvrdi možda da taj novac nije zakonito stečen. S tim u vezi, poslanicu Vuksanović je interesovalo šta se dešava u takvoj situaciji. Ministru pravde, Zoranu Pažinu poslanica je postavila pitanje u vezi sa zaštitom svjedoka saradnika, odnosno članom 132 ZKP-a, da li smatra da zakonsko rješenje treba prilagoditi praksi na koju je ukazivao glavni specijalni tužilac, odnosno da li će Ministarstvo pravde ići sa određenim izmjenama u tom pravcu.

U svom obraćanju, poslanica Marta Šćepanović je istakla da je najznačajniji dio sporazuma, upravo priznanje krivice okrivljenog. Postavlja se pitanje zašto se zaključuje sporazum o priznanju krivice ako u tom predmetu postoji svjedok saradnik. Takođe je predstavnicima tužilaštva postavila pitanje da li na osnovu dosadašnje primjene smatraju da je greška što je zakon predvidio da su krivična djela ratnih zločina i terorizma izuzeta od mogućnosti za davanje predloga za zaključenje sporazuma o priznanju krivice. Na kraju, izrazila je žaljenje što na sjednicu nijesu pozvani i predstavnici sudstva, obzirom na njihovu ulogu u smislu pomenutog instituta.

Poslanica Danijela Marković, u svojoj riječi, istakla je da ukoliko sud prihvati pomenute sporazume o priznanju krivice, koje je iniciralo tužilaštvo, da će to biti prvi slučajevi pravosnažnih presuda u oblasti organizovanog kriminala i visoke korupcije. Postavila je pitanje, s obzirom da ne postoji mogućnost prava žalbe, kako ide sa predlogom za ponavljanje postupka za vanrednim pravnim ljevom. U slučaju postizanja sporazuma o priznanju krivice, u jednom od navedenih slučajeva koje se povezuju sa opštinom Budva, poslanicu je interesovalo kako se došlo do dogovora koji predviđa zatvorsku kaznu od godinu dana i 380 000 eura imovinske štete, posebno imajući u vidu veličinu krivičnih djela, kao i posljedice činjenja istog.

Poslanica Azra Jasavić, učestvujući u raspravi, saopštila je da je Pozitivna Crna Gora snažno podržala reformu krivičnog zakonodavstva i institut sporazuma o priznanju krivice, vjerujući da se na taj način efikasnije može voditi krivični postupak, kao i stvoriti uslovi za efikasan rad kako tužilaštva, tako i cjelokupnog pravosuđa u Crnoj Gori. Dalje je istakla da je najvažnije da novac koji je uzet od građana mora biti vraćen građanima, te su sporazumi o kojima je bilo riječi na saslušanju sporazumi koji imaju smisla i opravdanja i koji su u interesu građana Crne Gore. Vezano za ingerencije Vrhovnog državnog tužioca za visinu zatvorske kazne, izrazila je mišljenje da moraju biti suvereni, bez pritiska javnosti, te da imaju potpunu slobodu da u granicama zakona dogovaraju sa okrivljenim i njihovim braniocima na koji način će to biti realizovano. Dalje je istakla da je ova tema veoma bitna, te da se sa njom mora upoznati kako laička tako i stručna javnost, te da je kontrolno saslušanje umnogome doprinijelo tome. Poslanica Jasavić postavila je pitanje koliko je sporazuma postignuto od strane tužilaštva i okrivljenih otkad je novi Vrhovni državni tužilac preuzeo rukovodstvo nad tim organom, koliko je sporazuma dostavljeno sudu, te koliko je isti usvojio odnosno odbio. U koliko je predmeta koje tužilaštvo vodi do sada bilo svjedoka saradnika i koliko zaštićenih svjedoka, sa koliko pravnih lica je postignut sporazum o priznanju krivice i koliko je tim sporazimima utvrđeno da se državi vrati novca, te da li postoji najava da se može očekivati eventualno zaključivanje novih sporazuma.

Poslanica Snežana Jonica je postavila pitanje ministru pravde da li smatra da normu koja se odnosi na svjedoka saradnika treba mijenjati, imajući u vidu član 132 ZKP-a, ili smatra da je važeća norma dovoljno dobra. Takođe je zatražila informaciju da li će se odmah po pravosnažnosti prvih presuda po osnovu sporazuma o priznanju krivice krenuti u proširenu konfiskaciju, odnosno da li će se početi sa korišćenjem benefita koje je donio Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, te hoće li se posebno obratiti pažnja prilikom uplaćivanja ovih iznosa koji su definisani sporazumom. Pored toga, postavila je pitanje da li postoji rizik da opština Budva izgubi sredstva obezbjeđenja ukoliko sud ne prihvati sporazum o priznanju krivice u slučaju firme „Trade Unique“, obzirom da je skupština opštine Budva donijela odluku o potpisivanju aneksa 4 ugovora kojim se zaštitila za 3 000 od 8 000 kvadrata. Poslanica Jonica je takođe postavila pitanje da li je do ovog trenutka pokrenuta inicijativa, sa bilo koje strane, za sklapanje sporazuma o priznanju krivice sa licem koje je označeno kao šef organizovane kriminalne grupe u slučaju više pomenutih predmeta.

Odgovarajući na postavljena pitanja i dileme povodom primjene člana 132 ZKP-a, ministar pravde Zoran Pažin je mišljenja da je potrebno dalje jačanje pravno - tehničkog nivoa u primjeni ovog instituta, što bi zahtjevalo i izmjenu ZKP - a, imajući u vidu činjenicu da su negativni fenomeni korupcije i organizovanog kriminala veoma bliski i da na neki način predstavljaju dio jedinstvenog problema. Tim povodom, istakao je da navedenu problematiku treba posmatrati na jedinstven način i shodno tome pravna rješenja koja treba primijeniti moraju biti komplementarna i jedinstvena. Kada je u pitanju procedura za izmjenu zakona, ministar Pažin je ukazao da će resorno ministarstvo zauzeti stav ukoliko ista bude pokrenuta. Vezano za primjenu vanrednih pravnih sredstava povodom sporazuma o priznanju krivice i presude koja se po tom osnovu donosi, ministar pravde je ukazao da se u ovim slučajevima uglavnom donosi prvostepena presuda a žalba se izuzetno može izjaviti drugostepenom sudu ukoliko presuda nije u skladu sa Sporazumom. U odnosu na predlog za ponavljanje postupka, istakao je da bi mogućnost pokretanja istog postojala ukoliko bi se utvrdilo da je neko od učesnika u postupku učinio krivično djelo.

VDT Ivica Stanković je ponovio da je u pravnom sistemu Crne Gore kaznena politika blaža u odnosu na sistem SAD-a, gdje su kazne strožije, pa se iz tog razloga pribjegava češćem zaključenju ovog sporazuma. Tim povodom, naglasio je da Tužilaštvo samo preduzima početni korak prema sudu vodeći računa da se postigne svrha izricanja krivične sankcije i oduzme protivpravno stečena imovinska korist, ali da konačnu odluku o ovim institutima donosi sud. Državnotužilačka organizacija nastoji da u potpunosti primjeni princip da niko ne može zadržati imovinsku korist koju je stekao protivpravnim djelom koje je zakonom određeno kao krivično djelo. Pored toga, VDT je saopštio da se uporedo sa zaključenjem Sporazuma može voditi i finansijska istraga kao i da raspolažu Zakonom o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, na osnovu kojih će se utvrđivati ukupna imovina učinilaca djela i ukoliko se ne može dokazati zakonitost sticanja te imovine vodiće se finansijska istraga. U odnosu na predmet u kojem Tužilaštvo, po zaključenom sporazumu, tereti lice za iznos od 385. 000 eura, Ivica Stanković je pojasnio da se ono, kao pomagač, tereti da je učinilo krivično djelo zloupotreba službenog položaja, a shodno ZKP-u pomagač odgovara u granicama svog umišljaja a može se i blaže kazniti. Kada je riječ o institutima svjedoka saradnika i zaštićenog svjedoka, ukazao je da je zakonodavac predvidio neravnopravan položaj prilikom ocjene iskaza ovih lica.

Povodom instituta svjedoka saradnika, glavni specijalni tužilac Milivoje Katnić je pojasnio da je u pitanju lice koje se, prije svega, suočilo sa činjenicom da je član kriminalne organizacije, da mu je na teret stavljeno jedno ili više krivičnih djela u saizvršilaštvu, da Tužilaštvo protiv njega ima dokaze kao i da je priznalo sve ono što mu se činjenično stavlja na teret. Imajući u vidu navedeno, Tužilaštvo cijeni da li će to lice prihvatiti za svjedoka saradnika, shodno zakonskim uslovima. Pored toga, saopštio je da su u aktuelnim slučajevima u Budvi angažovali četiri svjedoka saradnika, koje je sud odobrio. Kada je riječ o ostalim predmetima, istakao je da su angažovali i inostrane svjedoke saradnike. U tom smislu, saopštio je da se kriminalna aktivnost cijeni kako u kvantitativnom tako i u kvalitativnom smislu ali da sud donosi konačnu odluku. Takođe je naglasio da će Specijalno tužilaštvo nastaviti sa započetim aktivnostima koristeći sve raspoložive mehanizme te da niko ne može zadržati imovinu stečenu krivičnim djelom kako je to inače ocjenjeno u javnosti. U daljem izlaganju, glavni specijalni tužilac je saopštio da su kriminalne radnje u Crnoj Gori vršene na veoma sofisticiran način i da je novac izvlačen preko određenih pravnih lica. S tim u vezi, Specijalno tužilaštvo je spriječilo raspolaganje cjelokupnom imovinom tih pravnih lica, koja je identifikovana i samim tim ne može biti otuđena. Takođe je istakao da je na osnovu Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela pokrenuta istraga protiv pomenutih pravnih lica.

U slučaju „Trade Unique“, Milivoje Katnić je ukazao da će navedeno pravno lice krivično odgovarati i da je sporazumom prihvatilo da vrati sav novac koji je pribavljen nezakonitim radnjama, što iznosi 19. 5 miliona eura te da će biti u obavezi da plati troškove postupka u iznosu od 20. miliona eura i da određena sredstva uplati u dobrotvorne svrhe. Pored toga, dodao je da je sporazum zaključen i sa odgovornim licem u pravnom licu koje je priznalo krivicu. Kada je u pitanju zaključen sporazum kojim je lice prihvatilo da vrati iznos od 385. 000 eura, glavni specijalni tužilac je saopštio da je protivpravna imovinska korist utvrđena u tom iznosu i da je sporazumom predviđen rok u kojem se ta suma mora uplatiti i da do tada postoje sredstva obezbjeđenja koja se provjeravaju. Takođe je naglasio da specijalno tužilaštvo do sada nije predlagalo zaključenje sporazuma o priznanju krivice niti svjedoka saradnika već da je to predlagano od strane optuženih i njihovih branilaca.

Ministar pravde Zoran Pažin, u svojoj riječi, osvrnuo se na dva pitanja. S jedne strane, dao je komentar povodom kaznene politike koja se primjenjuje u odnosu na sporazum o priznanju krivice u našem pravnom sistemu i sistemu SAD-a. Tim povodom, naveo je da su u SAD-u zapriječene veoma visoke kazne, koje se i izriču, pa su i sami učinioci krivičnih djela zainteresovani da predlažu zaključenje sporazuma., dok su u našem pravnom sistemu zapriječene kazne i kazne koje se izriču na znatno nižem nivou. S druge strane, ministar Pažin smatra bitnom činjenicu da u SAD -u postoji mogućnost pregovaranja sa tužilaštvom kako o činjeničnim tako i o pravnim pitanjima, dok u našem sistemu ne postoji takva mogućnost već se sporazum mora prihvatiti ad litera što je važno sa aspekta načela zakonitosti i načela materijalne istine. Kada je riječ o krivičnim djelima ratnih zločina i terorizma, ministar pravde je istakao da zaključenje sporazuma za ova krivična djela nije obuhvaćeno zakonom iz razloga što su u pitanju krivična djela sa izuzetno visokim stepenom društvene opasnosti i stoga je potrebna generalna prevencija u smislu da se svaki aspekt ovih krivičnih djela do detalja razjasni u transparentnom postupku koji se vodi pred sudom. Takođe je ukazao na činjenicu da u pojedinim pravnim sistemima, iako su anglosaksonskog porijekla, ne postoji ovaj sporazum te da je Crna Gora u ovom trenutku našla mjeru koja odgovara potrebama savremenog društva i da se ovaj model adekvatno primjenjuje od strane državnog tužilaštva.

Glavni specijalni tužilac Milivoje Katnić, u svom komentaru, je naglasio da je priznanje krivice kao takavo u našem pravnom sistemu regulisano u više zakonskih odredbi i da optuženi može da prizna krivicu i u kontardiktornom postupku, kada sud nije dužan da izvodi druge dokaze, izuzev ako ne postoje određene činjenice koje ukazuju da to priznanje nije istinito. Kada je riječ o Aneksu četiri Ugovora, saopštio je da se radi o priznanju učesnika i da je primarna šteta iznosila 8 miliona eura ali da je tužilaštvo, nakon otkrivanja ovog krivičnog djela i priznanja učesnika, ocijenilo da je u pitanju iznos od 19.5 miliona eura kako bi se izbjeglo suđenje. Pored toga, naveo je da novac nije stečen samo od 3000 m2 prostora već da je to lice imalo svoju nadoknadu.

Vrhovni državni tužilac, je dodao da zaključeni Sporazum o priznanju krivice mora biti u skladu sa dokazima koji su u spisima predmeta a o kojima tužilaštvo i sud vode računa. Pored toga, naglasio je da je u 2015. godini zaključeno 59 sporazuma od kojih su četiri bila u nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva.

Komentarišući institut fiducije, koji se pominje u Aneksu četiri Ugovora, poslanica Draginja Vuksanović je ukazala da je navedeni institut najsloženiji pravni institut i da predstavlja sredstvo obezbjeđenja potraživanja. Naime, to znači da ovaj institut pripada akcesornim pravima, a to su zavisna i sporedna prava koja prate sudbinu glavnog prava. U navedenom slučaju, fiducija se ne može brisati iz katastra Aneksom ugovora iz razloga što je ona dio glavnog ugovora.

Poslanica Snežana Jonica smatra nespornom činjenicu da je potrebno raditi na izmjenama ZKP-a, naročito norme koja se odnosi na iskaz svjedoka saradnika, iz razloga što ovo dokazno sredstvo ne može biti jedino sredstvo na osnovu kojeg optuženi može biti oglašen krivim. Takođe je istakla da je institute o kojima se govorilo potrebno proširiti i na krivična djela visoke korupcije, naročito zbog težine dokazivanja. Na kraju, poslanica Jonica je iznijela dilemu vezanu za mogućnost postojanja elemenata krivične odgovornosti donosioca odluka na lokalnom nivou imajući u vidu aktuelne slučajeve u Opštini Budva.

Učestvujući u raspravi, poslanik Veljko Zarubica je postavio pitanje vezano za institut svjedoka saradnika, odnosno kako će Tužilaštvo postupati u slučaju da se na osnovu iskaza svjedoka saradnika ne pribavi nijedan dokaz.

Odgovarajući na postavljeno pitanje, glavni specijalni tužilac je saopštio da Tužilaštvo ne bi prihvatilo predlog od strane tužioca da to lice bude svjedok saradnik. S tim u vezi, dodao je da se činjenice koje saopšti svjedok saradnik unaprijed cijene i da se vrši provjera svih dokaza. Ukoliko se na osnovu njegovog iskaza saznaju neke nove činjenice tek tada se prihvata predlog.

Nakon zaključene rasprave o institutima sporazuma o priznanju krivice i svjedoka saradnika, Odbor je razmatrao i primjenu Zakona o specijalnom državnom tužilaštvu sa posebnim osvrtom na model izbora šefa specijalnog istražnog tima.

Vrhovni državni tužilac Ivica Stanković, u uvodnoj riječi, je saopštio da je u našem pravnom sistemu uveden tužilački koncept istrage gdje tužilac ima rukovodeću ulogu u izviđajima i istragama. Takođe je dodao da je uloga Policije u ovom segmentu važna, posebno sa aspekta stručnog raspolaganja kriminalističkom tehnikom. Kada je u pitanju odredba koja se odnosi na formiranje policijskog odjeljenja, VDT je istakao da se prilikom donošenja ovog zakona zalagao da rukovodilac i članovi policijskog odjeljenja budu smješteni u Tužilaštvu kako bi svakodnevno kontaktirali sa glavnim specijalnim tužiocem i specijalnim tužiocima.

Obrazlažući činjenicu da još uvijek nije izabran šef specijalnog policijskog tima, glavni specijalni tužilac Milivoje Katnić je istakao da je „ratio legis“ ovog zakona jasan i da navedeni tim treba da radi po uputima specijalnog državnog tužilaštva. Takođe smatra nezamislivim da Policija ne izvrši naredbu ili uput od strane bilo kog tužioca. Kada je riječ o konkretnom slučaju, saopštio je da je glavni specijalni tužilac dao saglasnost da se za rukovodioca ovog tima izabere jedno lice, uspješan i kredibilan policajac, ali da to nije izvršeno, o čemu odgovor treba da pruži Vlada Crne Gore u čijem je sastavu Uprava policije. U daljem izlaganju, pojasnio je da zakonska norma nije do kraja precizna i to u dijelu ko može da predlaže ovo lice ali da je jasno da ono ne može biti postavljeno bez prethodne saglasnosti glavnog specijalnog tužioca. S tim u vezi, naglasio je da su vođeni razgovori i da je direktor Uprave policije predlagao jednog kandidata koji se, zbog određenih činjenica i okolnosti koje bi bile otežavajuće za rad tima, nije uklapao sa čime je bio i upoznat. Nakon toga, lično je predložio četiri kandidata koja, takođe, nijesu prihvaćena. U međuvremenu je predložen novi kandidat, koji je suspendovan, i još jedno lice koje nikada nije obavljalo rukovodeću funkciju ali je prihvaćeno za člana tima. Glavni specijalni tužilac je takođe ukazao da je direktor Uprave policije, nakon što je on predložio kandidata Dragana Radonjića, šefa Odsjeka za privredni kriminal, predložio dva kandidata koja su ranije već predlagana a koja su tada odbijena. Imajući u vidu navedeno, mišljenja je da se radi o tome da se javnosti predstavi da Specijalno državno tužilaštvo, i Tužilaštvo kao jedinstven i samostalan organ, ne može da izvrši svoju funkciju.

Ministar pravde Zoran Pažin je saopštio da kao ministar nema neposredna ovlašćenja niti nadležnosti kada je u pitanju izbor šefa policijskog odjeljenja. Razgovarajući sa glavnim specijalnim tužiocem o ovom problemu, mišljenja je da nije u pitanju manjkavost samog normativno-pravnog rješenja već da se problem nalazi u nedostaku komunikacije i koordinacije između Uprave policije i Specijalnog tužilaštva. Tim povodom, ministar Pažin je istakao da prostor za unaprjeđenje prije vidi u dijelu koji se odnosi na izbor članova policijskog tima nego na izbor samog rukovodioca. Pored toga, naglasio da nije pristalica da se svako pitanje koje se otvori na putu naših integracija ka savremenim demokratskim sistemima rješava izmjenama zakona. Takođe je mišljenja da se zakoni olako i donose i mijenjaju i da je potrebno prekinuti sa tom praksom. Ukoliko ipak dođe do izmjene zakona, ministar Pažin je saopštio da će resorno ministarstvo imati svoj stav kroz odgovarajuću proceduru. Na kraju, smatra potrebnim da se unaprijedi komunikacija između ovih organa naročito u dijelu tumačenja pojmova „predlaganje“ i „davanje saglasnosti“.

Učestvujući u raspravi, poslanik Milorad Vuletić je naglasio da ne smatra spornom važeću zakonsku odredbu i da se, u tom dijelu, zalaže da se svim organima i institucijama pruži šansa da zakonito rade i da se sve odredbe primjenjuju na način kako su date do momenta dok se ne steknu uslovi da se iste, u skupštinskoj proceduri, na drugačiji način regulišu. Pored toga, saopštio je da je stekao utisak da Specijalno državno tužilaštvo korektno funkcioniše i bez ovog tima i da već ima zapažene rezultate, ali da se mora naći kompromis kako bi navedeni tim bio kompletan.

U svom komentaru, glavni specijalni tužilac je podsjetio da razgovori o rukovodiocu specijalnog policijskog tima traju već šest mjeseci, što otežava rad ovog organa i u tom smislu zahtjeva da se obezbijede svi uslovi za optimalno funkcionisanje istog. Takođe je naglasio da lično odgovara Vrhovnom državnom tužiocu i svojoj savjesti i da neće odustati od kandidata Radonjića kojeg je već predložio. Dalje je pojasnio da je „postavljanje“ tehničko pitanje kojem prethodi „davanje saglasnosti“. Sagledavajući smisao zakona u cjelini, glavni specijalni tužilac je istakao da navedeno lice treba da postupi po uputima glavnog specijalnog tužioca i da ne može trpjeti uticaj bilo koje vrste od strane policijske organizacije. S tim u vezi, ukazao je da je glavni specijalni tužilac odgovoran za gonjenje počinitelja krivičnih djela dok Policija nije organ krivičnog gonjenja već ista, u pravnoj proceduri, učestvuje na poseban način i u prethodnom postupku.

Imajući u vidu činjenicu da je navedeno pitanje vezano za policijske službenike, poslanica Marta Šćepanović je konstatovala da rukovodilac Uprave policije ima najbolji uvid u sposobnost službenika koji bi obavljao ovu funkciju, uz prethodnu saglasnost glavnog specijalnog tužioca. Takođe smatra veoma važnim da se unaprijedi komunikacija između ovih organa u cilju postizanja zadovoljavajućeg dogovora za obje strane. Postupak izmjene zakona poslanica Šćepanović vidi kao krajnju mjeru, ističući da je sami izbor članova tima važniji od izbora rukovodioca.

Kada je riječ o pomenutoj komunikaciji između Uprave policije i Specijalnog tužilaštva, glavni specijalni tužilac je govorio o predmetu u kojem postoje događaji koji se mogu smatrati krivičnim djelom, a desili su se u Ministarstvu unutrašnjih poslova, gdje bi taj resor morao biti zainteresovan da se to pitanje što prije razriješi. S tim u vezi, naglasio je da je u predmetu formiranom u vezi eventualne zloupotrebe prilikom zaključenja i realizacije ugovora PGS, bivši specijalni tužilac Nina Ivanović, 28. aprila 2015. godine, od MUP-a tražila određene informacije i da tužilaštvu više od godinu nije odgovoreno na taj upit, iako je četiri puta intervenisano. Imajući u vidu navedeno, glavni specijalni tužilac je mišljenja da će se saradnja između ovih organa unaprijediti kada se obaveze propisane Ustavom i važećim zakonima počnu ispunjavati.

Poslanica Snežana Jonica smatra nespornim da se zakonska norma o kojoj se vodi rasprava mora izmijeniti s obzirom da nije dala odgovarajuće rezultate u praksi. U tom smislu, istakla je da se jasno mora definisati da se cjelokupno policijsko odjeljenje imenuje na predlog glavnog specijalnog tužioca, iz razloga što isto treba da postupi po njegovim nalogima a glavni specijalni tužilac odgovara za ostvarene rezultate tog tima. Takođe je mišljenja da bi ovo odjeljenje, u organizacionom smislu, trebalo da bude u sastavu Specijalnog tužilaštva.

Poslanica Danijela Marković, u svom komentaru, je naglasila da će SNP inicirati izmjenu člana 26 Zakona o specijalnom državnom tužilaštvu, koji je problematičan, upravo iz razloga što smatraju nelogičnim da glavnom specijalnom tužiocu nije omogućeno da učestvuje u odabiru policijskih službenika i rukovodioca ovog Odjeljenja koji treba da postupaju po njegovim nalogima. Tim povodom, istakla je da direktor Uprave policije ne može biti na višoj ljestvici u odnosu na glavnog

specijalnog tužioca i da izmjena zakona treba da ide u pravcu da navedena lica postavlja glavni specijalni tužilac.

U svojoj riječi, poslanica Azra Jasavić je istakla da je za Pozitivnu Crnu Goru najvažnije da na čelu policijskog tima dođe kvalitetan kadar koji će pokazati da je spreman da se uhvati u koštac sa organizovanim kriminalom i korupcijom na visokom nivou. Takođe je naglasila da od Glavnog specijalnog tužioca i Vrhovnog državnog tužioca očekuju odlučnost i beskompromisnost u ovoj borbi, i da dosadašnji rezultati pokazuju da oni koji su osporavali kapacitete ovih institucija nijesu bili u pravu. Pored toga, poslanica Jasavić je saopštila da od Glavnog specijalnog tužioca očekuju da vodi konstruktivan dijalog, koji podrazumijeva razumnu komunikaciju i interaktivnost a nikako ultimatumе i uslovljavanja ni sa jedne strane. Poslanica Jasavić je takođe konstatovala da je Glavni specijalni tužilac, kao čovjek od profesionalnog i ličnog integriteta, kada je predlagao kandidate koji ranije nijesu podržani, vodio računa o njihovim profesionalnim i ličnim karakteristikama, kako funkcija koju obavlja ne bi bila ugrožena. S tim u vezi, smatra pozitivnim što je specijalni tužilac u Upravi policije prepoznao više osoba koje bi mogle da obavljaju posao rukovodioca ovog tima a ne samo jednog kandidata kojeg i sam uvažava. Tumačeći odrebe važećeg zakona, poslanica Jasavić je mišljenja da nijedno lice za koje glavni specijalni tužilac nije dao prethodnu saglasnost ne može biti postavljeno za rukovodioca policijskog tima, što je ključno, kao i da je potrebno razgovarati o osobama koje ispunjavaju sve karakteristike.

Glavni specijalni tužilac Milivoje Katnić je ukazao da iza njega stoji bogata stručna i profesionalna karijera kao i da baštini najveće kodekse crnogorskog morala. Pored toga, istakao je da je predložio osobu sa istim takvim kvalitetima i da je uradio sve što je u njegovoj moći. Međutim, ti razgovori su prešli nivo moralnih kodeksa i načela ukazujući da se protiv Specijalnog tužilaštva „vodi specijalni rat“ od strane onih koji treba da budu predmet krivičnog gonjenja. Takođe je saopštio da očekuje da dobije pomoć od onih koji vrše kontraobavještajnu zaštitu kako bi mogao da radi svoj posao. Pored toga, saopštio je da će istrajati u toj borbi po najvećim svjetskim standardima. Takođe je istakao da 98 odsto policije Crne Gore podržava projekat Specijalnog i Vrhovnog državnog tužilaštva i Ministarstva pravde u borbi protiv organizovanog kriminala.

Zaključujući raspravu, predsjednik Odbora Rifat Rastoder je saopštio da je potrebno precizirati zakonsku odredbu u cilju rješavanja ovog problema i da će Odbor u tom dijelu zauzeti stav i shodno članu 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore sačiniti Izvještaj koji će biti upućen Skupštini.

Sjednica je završena u 14 sati i 50 minuta.

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednik Odbora
Rifat Rastoder s.r.